

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	5 mei 2022	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2021-2407	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	82457552	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UWBRIEF VAN	22 december 2021	FAX	030-2583139
UWNUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	1: Voorschriften 2: Locatie plangebied 3: Locaties aangetroffen verblijfplaatsen 4: Voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Wnb ontheffing Soortenbescherming ruimtelijke ingrepen Reedeweg en van Deylweg in Renswoude

Op 22 december 2021 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming. De aanvraag is ingediend door Ecoresult B.V. namens Gemeentelijk Woningbedrijf Renswoude, voor de locatie Reedeweg en van Deylweg in Renswoude (hierna: plangebied) en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2021-2407.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het vernielen van nesten van de huismus en de gierzwaluw;
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren en vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Wij verlenen de ontheffing voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 april 2027. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 *Voorschriften* en bijlage 4 *Voorgestelde maatregelen* en moeten worden nageleefd.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op renovatiewerkzaamheden aan de woningen in het plangebied. De locatie van het plangebied is weergegeven in bijlage 2. Het plangebied omvat de volgende adressen: Van Reedeweg 74-126 (even) en 49-71 (oneven) en Van Deylweg 1-9 (oneven) en 15-23 (oneven). De werkzaamheden betreffen onder andere het vervangen en isoleren van het dak, het vervangen van de buitenspouwbladen en het isoleren van de spouwmuren. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor wat betreft de huismus en de gierzwaluw en van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de wet, voor wat betreft de gewone dwergvleermuis voor de periode van 1 april 2022 tot en met 1 april 2027.

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

III. Procedure

Op 30 maart, 20 april en 28 april 2022 heeft u deze aanvraag aangevuld. Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens hoofdstuk 5 van de wet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Dit betekent dat wij direct een definitief besluit nemen op de aanvraag.

IV. Toetsingskader

De huismus en gierzwaluw zijn beschermd op grond van artikel 3.1 van de wet en de gewone dwergvleermuis is beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en de gierzwaluw en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover het volgende aan:

"Locatie

Het project is locatiespecifiek. Er is sprake van een renovatieproject ten behoeve van bestaande bouw. Een alternatieve locatie is hierdoor niet van toepassing.

Alternatieve inrichting

Er is sprake van renovatie van bestaande bouw. Het plangebied zal niet opnieuw worden ingericht. Een alternatieve, gunstigere inrichting is daarom niet van toepassing voor dit project. Door het treffen van mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat er schadelijke effecten ontstaan op (individen van) de aangetroffen beschermde soorten en in de nieuwe inrichting van het plangebied komt er weer veel ruimte terug om de verloren natuurwaarden te compenseren. De voorliggende inrichting van het plangebied is derhalve optimaal om alle aangetroffen natuurwaarden te compenseren.

Alternatieve werkwijzen

Voor dit project zijn verschillende alternatieve werkwijzen afgewogen in een scenarioanalyse. In deze analyse zijn verschillende scenario's met elkaar vergeleken en daarmee de timing in de tijd meegenomen. Daarnaast zijn de vastgestelde richtlijnen van de overheid helder, en biedt geen ruimte om de woningen niet aan te pakken (slopen of renoveren). Kijkende naar de gebreken van de woningen zullen bij zowel sloop als nieuwbouw verblijfplaatsen van beschermde soorten verloren gaan. In dat aspect heeft een van deze twee opties geen duidelijke voorkeur. Wat wel belangrijk is, is dat mogelijk het beslismoment over verdere renovaties verder naar achteren zou worden geschoven (en er nu enkel hoogstnoodzakelijke renovaties zouden worden gedaan). In dit geval zouden er twee momenten ontstaan waar er verlies van verblijfplaatsen op zou kunnen treden, en dit zou erg ongunstig zijn. Er is uiteindelijk gekozen voor een aanpak waar vrijwel alle gebreken in de woning in één keer aangepakt kunnen worden waardoor de woningen weer lang vooruit kunnen. Ondanks dat er tijdens de werkzaamheden tijdelijk verlies van verblijfplaatsen en verstoring optreedt zijn de permanente verblijfplaatsen na oplevering wel weer voor een langere tijd geborgd. Kijkende naar de werkzaamheden zelf is de beoogde methode het meest gunstig. Isoleren van binnenuit geeft veel overlast van de bewoners. Mogelijk zouden zij dan tijdelijk andere woonruimte moeten krijgen tijdens de werkzaamheden, en na oplevering zal hun woonruimte ook enigszins kleiner zijn. Ook is het in dit geval lastiger om aan de gestelde doelstellingen te kunnen voldoen. Voorafgaand aan de sloop zijn alle mitigerende maatregelen functioneel. De aanwezige voortplanting- en vast rust- en verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt waardoor doden of verwonden van individuen is uitgesloten. Door het treffen van deze maatregelen wordt voorkomen dat er schadelijke effecten ontstaan op (individen van) de aangetroffen beschermde soorten. De huidige werkwijze is daarom het meest optimaal.

Alternatieve planning

In de uitvoeringsplanning is al rekeningen gehouden met de aangetroffen ecologische waarden. Verblijfplaatsen van vogels en vleermuizen worden in de minst kritische periode ongeschikt gemaakt. Ook zullen de eerste permanente voorzieningen al relatief vroeg in het proces geleidelijk beschikbaar komen. Een alternatieve, nóg meer gunstige planning is voor dit project dus niet van toepassing."

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. Voor de huismus en de gierzwaluw heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid". Voor de gewone dwergvleermuis heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In uw aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd.

Verduurzaming

U heeft onderbouwd dat de woningen energiezuiniger worden. U heeft aangegeven dat de woningen energiezuiniger worden, aangezien de energielabels worden verbeterd van C of D naar A. Dit heeft u onderbouwd met de op 30 maart 2022 aangeleverde scenarioanalyse en uw aanvulling hierop van 28 april 2022, waarin u heeft aangegeven dat de berekening van toepassing is op het gehele plangebied, aangezien de bebouwing vergelijkbaar is.

Algemene afspraken over verduurzaming door renovatie

Er zijn verschillende nationale en internationale doelstellingen over het tegengaan van klimaatverandering. In het Klimaatakkoord van Parijs², dat is gepresenteerd in 2013 en door Nederland is geratificeerd³, zijn afspraken gemaakt over het beperken van de opwarming van de aarde. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord⁴ van 2013 en het Klimaatakkoord⁵ van 2019. In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen. In het nationale Klimaatakkoord staan afspraken over de verduurzaming van de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen in 2030 volgens een wijkgerichte aanpak. Vooruitlopend hierop zijn afspraken gemaakt om tot en met 2022 100.000 corporatiewoningen te verduurzamen.

Om de doelstellingen te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie van bestaande woningen nodig. Woningrenovaties zorgen voor een vermindering in het gebruik van fossiele brandstoffen en daardoor minder uitstoot van schadelijke stoffen. Lagere uitstoot leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. Hiermee draagt renovatie ook bij aan verbetering van de volksgezondheid.

Binnenklimaat

Verder heeft u aangevoerd dat de ingreep nodig is omdat er sprake is van een ongezond binnenklimaat in de woningen. U geeft aan dat de werkzaamheden nodig zijn voor de volksgezondheid van de bewoners van de woningen. U heeft dit echter niet onderbouwd met relevante bewijsstukken over het binnenklimaat van de specifieke woningen. Het belang van verbetering van het binnenklimaat is dan ook niet aangetoond.

Conclusie

Er is voldoende onderbouwd dat de ingreep nodig is in het aangevoerde belang, namelijk volksgezondheid. Verduurzaming van het woningbestand is namelijk indirect in het belang van de volksgezondheid. Dit betekent dat het wettelijk erkend belang van de ingreep is aangetoond.

² <http://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09.pdf>

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/stemmingsuitslagen/detail?id=2017P01147>

⁴ <http://www.energieakkoordser.nl/energieakkoord.aspx>

⁵ <https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord>

c) Ecologische beoordeling

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soorten

Huismus

De huismus is aangetroffen in het plangebied. Er zijn 10 nesten vastgesteld. Deze bevinden zich onder de daken en onder zonnepanelen. De locaties van de aangetroffen nesten zijn weergegeven in bijlage 3 van dit besluit.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is aangetroffen in het plangebied. Er zijn 4 nesten vastgesteld. Deze bevinden zich rondom de dakafwerking achter boeiboorden, onder de dakgoten en onder het dakbeschot. De locaties van de aangetroffen nesten zijn weergegeven in bijlage 3 van dit besluit.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen in het plangebied. Er zijn 6 paarverblijfplaatsen vastgesteld. De exacte locaties van de paarverblijfplaatsen zijn niet vastgesteld, maar bevinden zich rondom de gevels en de dakafwerking van de betreffende woonblokken. De locaties van de aangetroffen paarterritoria zijn weergegeven in bijlage 3 van dit besluit. Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijfplaatsen niet worden uitgesloten.

Staat van instandhouding

Huismus

De huismus is een algemene broedvogel in Nederland. De landelijke staat van instandhouding is 'matig ongunstig', maar het toekomstperspectief is gunstig. De broedpopulatie in 2013-2015 is geschat op zeshonderdduizend tot een miljoen broedparen. De winterpopulatie wordt geschat op twee tot drie miljoen dieren. De populatie is sinds de jaren '70 sterk gedaald. De laatste twaalf jaar is in de provincie Utrecht geen aantoonbare aantalsverandering waargenomen. In Renswoude bevindt een belangrijk cluster van de populatie huismussen zich in de wijk waarin het plangebied ligt, hoewel de grote onderzoeksinspanning in en rond het plangebied ook een reden kan zijn van het grote aantal vastgestelde huismussen in de wijk. Er is in ieder geval een zeer grote populatie huismussen aanwezig in de buurt van het plangebied. Hierdoor wordt de lokale staat van instandhouding beoordeeld als gunstig.

Gierzwaluw

De gierzwaluw komt alleen gedurende de zomer voor in Nederland. Ze hebben zich dan over het gehele land verspreid, met uitzondering van de Friese Waddeneilanden. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt in het dichtbebouwde westen van het land. Ondanks een significante afname gedurende de laatste twaalf jaar, is de landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw in Nederland aangemerkt als 'gunstig'. In de afgelopen vijf jaar is een beperkt aantal waarnemingen van de gierzwaluw in Renswoude geregistreerd in de NDFF, maar uit het uitgevoerde onderzoek in en rond het plangebied blijkt dat de binnen het plangebied waargenomen gierzwaluwen onderdeel zijn van een grotere populatie in de buurt. Hierdoor wordt de lokale staat van instandhouding beoordeeld als gunstig.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest wijdverspreide en de meest algemene vleermuissoort in Nederland. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren. Het project Meetnet Vleermuis Transect Tellingen (NEM VTT) probeert informatie te geven over de populatieontwikkeling van onder andere de gewone dwergvleermuis. Het meetnet draait pas sinds 2013 en laat nog geen betrouwbare trend zien, maar geeft in de laatste vier jaar wel een indicatie van een lichte toename (CBS, 2020). De landelijke staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis wordt beoordeeld als 'gunstig'. De gewone dwergvleermuis maakt normaal gesproken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen. De populatie van gewone dwergvleermuis in en rond het plangebied is de afgelopen jaren veelvuldig onderzocht door Ecoresult B.V. en Breur Ecologie. Er is hierdoor een goed beeld gekregen van de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in de omgeving. Er is een vliegroute die door de wijk loopt en waar verschillende verblijfplaatsen langs liggen. Ook is er een kraamkolonie die gedurende verschillende onderzoekers steeds op verschillende locaties in de wijk wordt terug gevonden. Voor alle projecten die er in de wijk hebben plaatsgevonden is er zowel tijdelijk als permanent ruim voldoende gemitigeerd. Wat betreft verblijfplaatsen zijn er over de gehele periode altijd ruim voldoende potentiële verblijfplaatsen aanwezig in de wijk. De huidige staat van instandhouding in de wijk waar het plangebied ligt kan daarom worden beoordeeld als gunstig.

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soorten

Door de werkzaamheden worden 10 nesten van de huismus en 4 nesten van de gierzwaluw vernield. Ook worden 6 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vernield en wordt de gewone dwergvleermuis verstoord. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. De maatregelen die door ons zijn goedgekeurd, zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen voorgeschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. Door de uitvoering van de maatregelen worden voorafgaand aan de werkzaamheden voldoende tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen geplaatst op hiervoor geschikte locaties. Voor de tijdelijke vleermuiskasten geldt dat een deel hiervan uiterlijk 15 april 2022 is geplaatst. Conform het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017) moeten alternatieve paarverblijfplaatsen uiterlijk 15 februari 2022 worden geplaatst. Aangezien in bebouwing in de omgeving echter ook alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn en de kasten gedurende het actieve seizoen van 2022 hangen, gaan wij in dit geval akkoord met een kortere gewenningsperiode. De vastgestelde verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de meest kwetsbare periode ongeschikt gemaakt. Wij hebben in bijlage 1 een voorschrift opgenomen over de weersomstandigheden waaronder de afwezigheidscontrole van vleermuizen moet plaatsvinden. Ook hebben we een voorschrift opgenomen over het ongeschikt maken van het plangebied voor de huismus. Er worden voldoende geschikte alternatieve verblijfplaatsen geplaatst als permanente compensatie van de aan te tasten verblijfplaatsen. Hierover hebben wij ten aanzien van de huismus en de gierzwaluw enkele voorschriften opgelegd. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen blijven lang genoeg gehandhaafd om de gewenningsperiode voor de permanente alternatieve verblijfplaatsen te overbruggen.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden leidt de ingreep niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en de gierzwaluw en wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid en artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- Ecoresult B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Renswoude.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen

Mevr. drs. J. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Bomein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient aanvullend de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecoloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecoloog zijn/worden begeleid;
 - f. De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige⁶ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.

⁶ Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

10. De voorgestelde maatregelen, voor zover genoemd in bijlage 4, moeten worden opgevolgd.
11. Bij het ongeschikt maken voor vleermuizen, zoals aangegeven in bijlage 4, moet worden voldaan aan de volgende werkwijze: Het controleren van de ongeschikt gemaakte verblijfplaatsen mag pas gedaan worden na vier aaneengesloten dagen waarbij er ten minste twee dagen een temperatuur van minimaal 10 graden is geweest in combinatie met gunstige weersomstandigheden (geen regen en geen harde wind). Deze controle dient te worden uitgevoerd door een ecologisch deskundige. Als blijkt dat er toch nog vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn, dient gekeken te worden op welke plaatsen het gebouw niet goed dicht is gezet met de exclusion flaps en dient dit opnieuw uitgevoerd te worden waarbij de in- en uitvliegopening ditmaal wel goed afgesloten wordt. Pas wanneer geen verblijfplaatsen meer worden aangetroffen kan het gebouw voor de werkzaamheden worden vrijgeven.
12. De nestplaatsen van de huismus moeten tijdig voorafgaand aan de activiteiten ongeschikt gemaakt worden om te voorkomen dat deze bewoond zijn tijdens de uitvoering van de activiteiten. Dit moet voor de start van de werkzaamheden en na het tijdig realiseren van vervangende nest- en rustgelegenheid gebeuren. Ook in perioden met vorst kunnen verblijfplaatsen bewoond zijn; daarom moet het ongeschikt maken van verblijfplaatsen ruim voor de winter plaatsvinden.
13. Ten aanzien van de permanente voorzieningen voor de huismus: indien gekozen wordt voor het inbouwen van permanente nestkasten, moeten deze worden geplaatst op locaties die niet te heet worden in de middagzon, maar zich ook niet op een te koude locatie bevinden. Voorkeur heeft een noord- of oostexpositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot of iets dergelijks.
14. Ten aanzien van de permanente voorzieningen voor de gierzwaluw:
 - a. Indien gekozen wordt voor het inbouwen van permanente nestkasten, moet dit voldoen aan de volgende eigenschappen:
 - i. De locaties van de nestkasten zijn dezelfde als de locaties van de oorspronkelijke nestplaatsen;
 - ii. De locaties van de nestkasten worden niet blootgesteld aan de volle zon in de zomerperiode.
 - b. Indien gekozen wordt voor het geschikt maken van de daken voor de gierzwaluw, moet dit voldoen aan de volgende eigenschappen:
 - i. De locaties van geschikte daken zijn dezelfde als de locaties van de oorspronkelijke nestplaatsen;
 - ii. De broedruimte is minimaal 15 bij 25 cm.
 - iii. De invliegopening is minimaal 4 cm breed.
 - iv. De invliegopening bevindt zich maximaal 2 cm boven de bodem (van binnen gemeten).

Na afloop van de werkzaamheden

15. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.
16. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen dienen te blijven hangen tot de gewenningsperiode van de gerealiseerde permanente verblijfplaatsen verstreken is en wanneer de betreffende tijdelijke voorzieningen niet in gebruik genomen zijn door beschermde soorten.

Bijlage 2: Locatie plangebied

Afbeelding 1: Ligging plangebied. Voor regionale ligging zie kaartinzet rechtsboven (Bron: PDOK)
(bron: "Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en vleermuizen" van 22 december 2021)

Bijlage 3: Locaties aangetroffen verblijfplaatsen

Afbeelding 3: Waarnemingen van huismus en waargenomen gedrag. Kaartbron: OpenTopo

Afbeelding 4: Waarnemingen van gierzwaluwen waargenomen gedrag. Kaartbron: OpenTopo

Afbeelding 5: Waarnemingen van gewone dwergvleermuis en waargenomen gedrag. Kaartbron: OpenTopo

(bron: "Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en vleermuizen" van 22 december 2021)

Bijlage 4: Voorgestelde maatregelen

Huismus

- Type kast: Huismuskast Anton³ (1 kast heeft plaats voor 2 nestplaatsen) of vergelijkbaar.
- Locaties voor de kasten zijn reeds bepaald in overleg met een deskundig ecooloog (zie rode stippen in Figuur 1).
- Kasten worden opgehangen conform de richtlijnen van het kennisdocument Huismus:
 - Kasten worden binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen opgehangen.
 - Kasten worden aan bebouwing op ten minste 3 meter hoog opgehangen.
 - Kasten worden uiterlijk 15 april 2022 geplaatst waardoor er voldaan wordt aan de gewenningstijd van 3 maanden.
 - De kasten hangen vrij van verstoring en met een vrije invliegroute.

(bron: "Notitie reactie verzoek aanvullingen ontheffing Wet natuurbescherming" van 30 maart 2022)

Wij bevestigen hierbij dat het aantal tijdelijke nestplaatsen voor huismus is verhoogd naar 20 (in totaal 10 kasten met ieder 2 nestplaatsen). Een kaart met alle definitieve kastlocaties is te vinden in Figuur 1. Hierin zijn ook de definitieve locaties voor de tijdelijke kasten voor gierzwaluw vleermuizen terug te vinden.

Figuur 1. locaties tijdelijke voorzieningen huismus, gierzwaluw en vleermuis. Kaartbron: OpenTopo

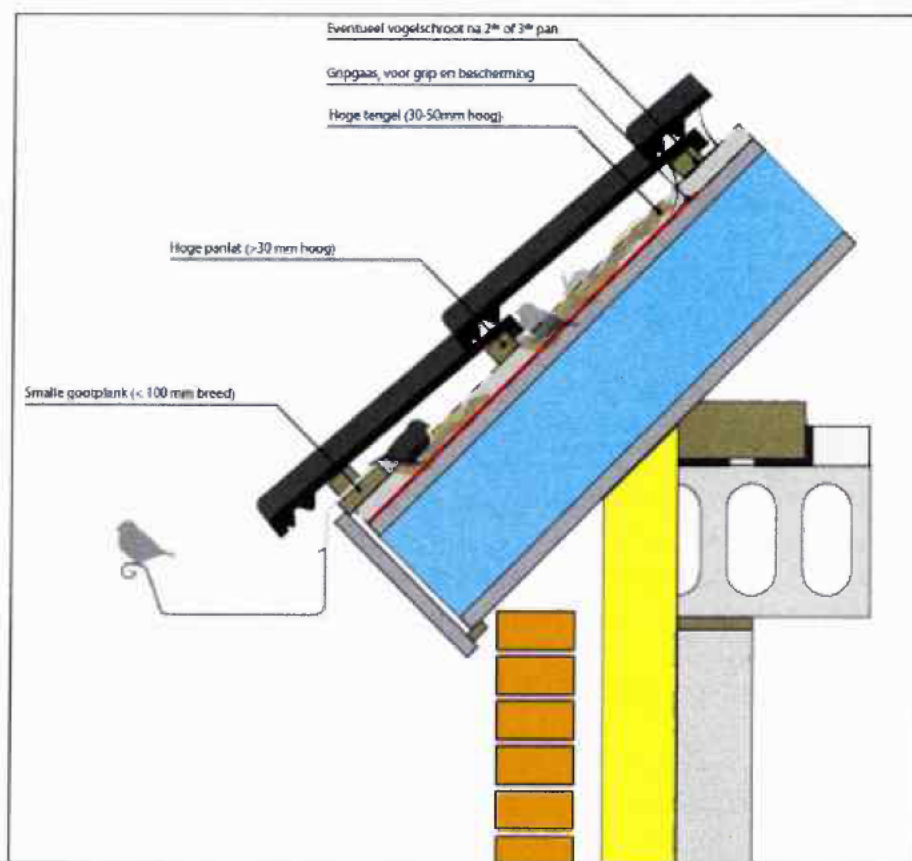
(bron: "Notitie reactie verzoek aanvullingen ontheffing Wet natuurbescherming" van 19 april 2022)

- De gerenoveerde woningen dienen weer geschikt te worden gemaakt voor huismus.
- Omdat er 10 nesten huismus aanwezig waren in het plangebied dienen er ten minste 20 permanente voorzieningen te worden gerealiseerd. Dit kan op de volgende manieren worden gedaan:
 - Het geschikt maken van het nieuwe dak (zie Afbeelding 16):
 - Er zal gebruik worden gemaakt van een gelijk type panlat en dakpan waardoor een gelijk type dak wordt gerealiseerd,
 - Als er gebruik wordt gemaakt van vogelschroten, dan dienen deze te worden geplaatst ná de 3e panlat,
 - De ruimte tussen de bovenzijde van de dakpannen en de onderliggende panlat is minimaal 35mm en maximaal 45mm,
 - Het dakvlak wordt bekleed met gripgaas, of opgeruwd met bijvoorbeeld voorstrijk vermengd met grof zand,
 - Huismussen hebben toegang tot het dakvlak via de dakgoot.
 - Het inbouwen van huismus nestkasten:
 - Er zal gebruik worden gemaakt van inbouwkast 1HE, mussenloft Almeria of vergelijkbaar (zie Afbeelding 15),
 - Kasten worden verdeeld over de kopgevels van de panden,
 - Kasten worden zo hoog mogelijk, en ten minste op 3 meter hoogte in de gevel op de gevels ingebouwd.
- De permanente verblijfplaatsen dienen na afronding van de werkzaamheden te alle tijden beschikbaar te zijn, moeten een vrije aanvliegroute hebben en mogen niet verlicht worden.

Een definitieve keuze met betrekking tot de permanente mitigatie van verblijfplaatsen is nog niet gemaakt, maar bestaat uit tenminste voor elke soort uit ten minste één van de voorgestelde maatregelen (er kan ook voor een combinatie van maatregelen worden gekozen). De maatregelen worden in samenspraak tussen de opdrachtgever en de betrokken ecooloog uitgewerkt.

Afbeelding 15: Impressie van mussenloft Almeria. Bron: Vivara.be

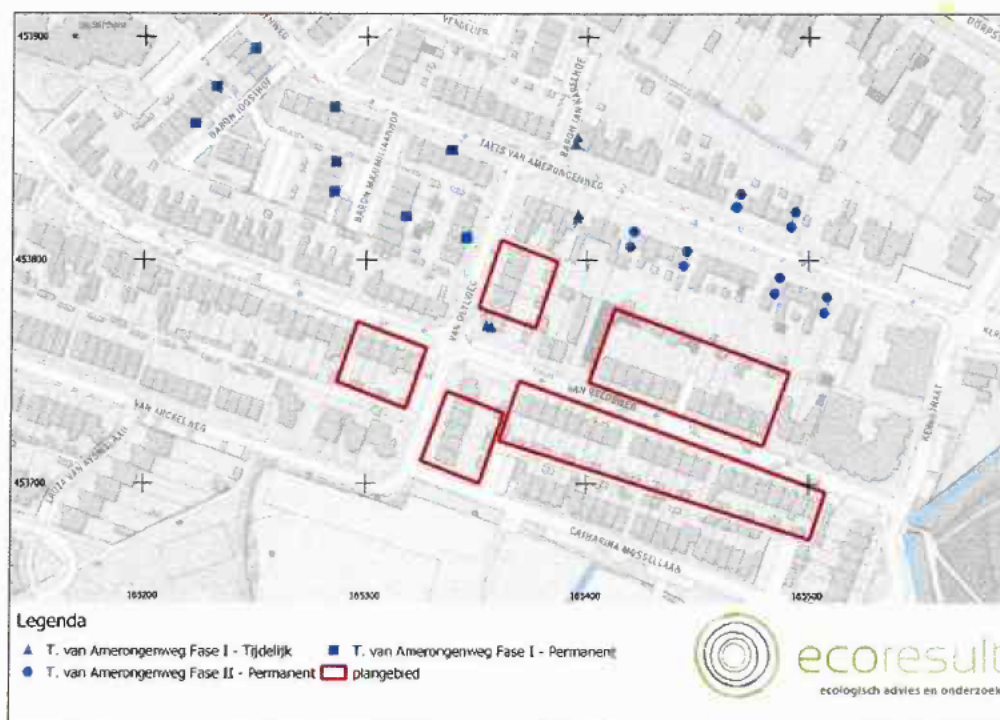
Afbeelding 16: Impressie van hoe een dakpandak geschikt gemaakt kan worden voor huismus. Bron: Unitura

(bron: "Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en vleermuizen" van 22 december 2021)

Gierzwaluw

- Er zijn in totaal 4 nesten gierzwaluw aangetroffen tijdens het onderzoek. Voor elk nest gierzwaluw dienen 5 alternatieve verblijfplaatsen aanwezig te zijn. In totaal dienen er 20 alternatieve verblijfplaatsen te worden gerealiseerd.
- Er zal gedeeltelijk gebruikt worden gemaakt van overmitigatie die is geplaatst in het project T. van Amerongenweg Fase 1 en extra kasten die voor dit project worden geplaatst (zie Afbeelding 12).
 - o Gebruik kasten T. van Amerongenweg fase I: Van dit project zijn nog 6 tijdelijke kasten en 9 permanente kasten aanwezig. Omdat er in dit project maar voor 1 nest is gemitigeerd, zijn er hier dus 10 kasten te veel geplaatst. Voor project T. van Amerongenweg fase II is geen mitigatie van gierzwaluw benodigd omdat hier geen gierzwaluwen zijn aangetroffen. Ook zijn tijdens de aanvullend onderzoeken ten behoeve van T. van Amerongenweg Fase II en Reedeweg en Deylweg (voorliggend project) is vastgesteld dat 4 van de tijdelijke kasten die ten bate van Taets van Amerongenweg zijn opgehangen nu bezet zijn door huismus. Van de 10 kasten die te veel zijn geplaatst zijn er dus nog maar 6 beschikbaar. Deze 6 kasten zullen worden ingezet voor de tijdelijke mitigatie van het voorliggende project. De kasten voldoen aan de volgende voorwaarden:
 - Kast en zijn al geplaatst en voldoen derhalve aan de gewenningsperiode van 1 broedseizoen.
 - Tijdelijke gierzwaluwkasten zijn van het type Woodstone Madrid (tijdelijke kasten) of IB GZ 05 (inbouwkasten).
 - De kasten hangen op maximaal 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen gerealiseerd.
 - De kasten zijn op ten minste 5 meter hoogte aan of in bebouwing gerealiseerd.
 - Kast en bevinden zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
 - o Plaatsing extra kasten: Er zullen nog 14 extra gierzwaluwkasten worden geplaatst om aan de volledige benodigde 20 alternatieve verblijfplaatsen te voldoen. Deze kasten zullen voldoen aan de volgende voorwaarden.
 - Kast en worden uiterlijk 14 april 2022 geplaatst en daardoor wordt er voldaan aan de gewenningstijd van 1 broedseizoen.
 - Tijdelijke gierzwaluwkasten zijn van het type Woodstone Madrid Gierzwaluwkast 'Jort' of vergelijkbaar. Mogelijk wordt er gewerkt met meervoudige kasten.
 - De locaties van de kasten wordt bepaald in samenspraak met een deskundig ecooloog.
 - De kasten worden op maximaal 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen gerealiseerd.
 - De kasten worden op ten minste 5 meter hoogte aan bebouwing geplaatst.
 - Kast en worden geclusterd opgehangen.
 - Kast en worden buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden onnehangen.

- Naast de specifieke mitigatie voor dit project zullen er ook op andere locaties nog verblijfplaatsen voor gierwaluw beschikbaar zijn/of komen. Aanwezigheid van deze verblijfplaatsen in combinatie met de mitigatie geeft ruim voldoende capaciteit om de staat van instandhouding van gierwaluw te kunnen garanderen.
 - In de loop van 2022 nog 12 gierwaluwkasten ingebouwd in T. van Amerongenweg fase II beschikbaar komen. Omdat er in dit plangebied oorspronkelijk geen gierwaluwen aanwezig waren geven deze 12 kasten extra ruimte voor de overige gierwaluwen in de buurt, dus ook de gierwaluwen in voorliggend project (zie Afbeelding 12). Gierwaluwen kunnen vanaf het broedseizoen 2023 gebruik maken van deze nestplaatsen.
 - Op de brandweerkazerne in Renswoude, liggende op ca. 200 meter van het plangebied, zijn 18 voorzieningen voor gierwaluw ingebouwd (zie Afbeelding 11). Het is zeer onwaarschijnlijk dat alle kasten op dit moment bezet zijn. Daarom geven deze kasten extra ruimte voor de overige gierwaluwen in de buurt, dus ook de gierwaluwen die aanwezig zijn in de buurt, dus ook de gierwaluwen in voorliggend project.
- De tijdelijke kasten moeten functioneel zijn voor de periode waarin zij worden ingezet (schoon met een vrije aanvliegroute). Dit houdt in dat de kasten minimaal 1 keer per jaar worden gecontroleerd op functionaliteit. Wanneer de functionaliteit verstoord is dient de functionaliteit te worden hersteld.

Afbeelding 12: Alternatieve tijdelijke verblijfplaatsen voor gierwaluw. Kaartbron: OpenTopo

- De gerenoveerde woningen dienen weer geschikt te worden gemaakt voor gierzwaluw
- Omdat er 4 nesten gierzwaluw aanwezig waren in het plangebied dienen er ten minste 20 permanente voorzieningen te worden gerealiseerd. Dit kan op de volgende manieren worden gedaan:
 - o Het plaatsen van inbouwkasten voor gierzwaluw (zie Afbeelding 17).
 - Er zal gebruik worden gemaakt van inbouwkast type IB GZ 05, IB GZ 06 voor gierzwaluw of vergelijkbaar.
 - Kasten worden verdeeld over de kopgevels van de panden.
 - Kasten worden zo hoog mogelijk, en ten minste op 5 meter hoogte in de gevel op de gevels ingebouwd.
 - o Het geschikt maken van de daken (zie Afbeelding 18).
 - De kantpannen/nokvorst op elke komgevel dienen 3 cm uit te steken zodat er een opening van ten minste 30 cm bij 5,5 cm (rechthoekig of ovaal) ontstaat waardoor de gierzwaluw het dakvlak kan binnen komen.
 - Als er een trespa rand onder de dakpannen wordt geplaatst (zoals in de huidige situatie) dient de invliegopening dicht achter de trespa plaat te worden verwerkt.
 - Onder het dakvlak dient een ruimte van ten minste 350 cm² groot beschikbaar te zijn (bijvoorbeeld 12 x 30 cm, 17,5 x 20 cm of 15 x 25 cm).
 - De hoogte van de verblijfplaats is ten minste 13 cm.
- De permanente verblijfplaatsen dienen na afronding van de werkzaamheden te allen tijde beschikbaar te zijn, moeten een vrije aanvliegroute hebben en mogen niet verlicht worden.

Een definitieve keuze met betrekking tot de permanente mitigatie van verblijfplaatsen is **nog** niet gemaakt, maar bestaat uit tenminste voor elke soort uit ten minste één van de voorgestelde maatregelen (er kan ook voor een combinatie van maatregelen worden gekozen). De maatregelen worden in samenspraak tussen de opdrachtgever en de betrokken ecoloog uitgewerkt.

Abbildung 16: Mitigatie van het risico van schade aan de pook en de kasten van de
huismuur.

(bron: "Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en vleermuizen" van 22 december 2021)

B: Er zijn al 4 vleermuiskasten geplaatst als tijdelijke mitigatie voor de paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen. Er zijn 4 Vleermuizenkast Chillon van VivaraPro geplaatst op het gebouw van de bibliotheek die naast het plangebied staat (zie donkerblauwe stippen in Figuur 1 en Figuur 2). Er dienen daarom nog 20 extra verblijfplaatsen voor vleermuizen te worden gerealiseerd. Dit wordt op de volgende manier gedaan.

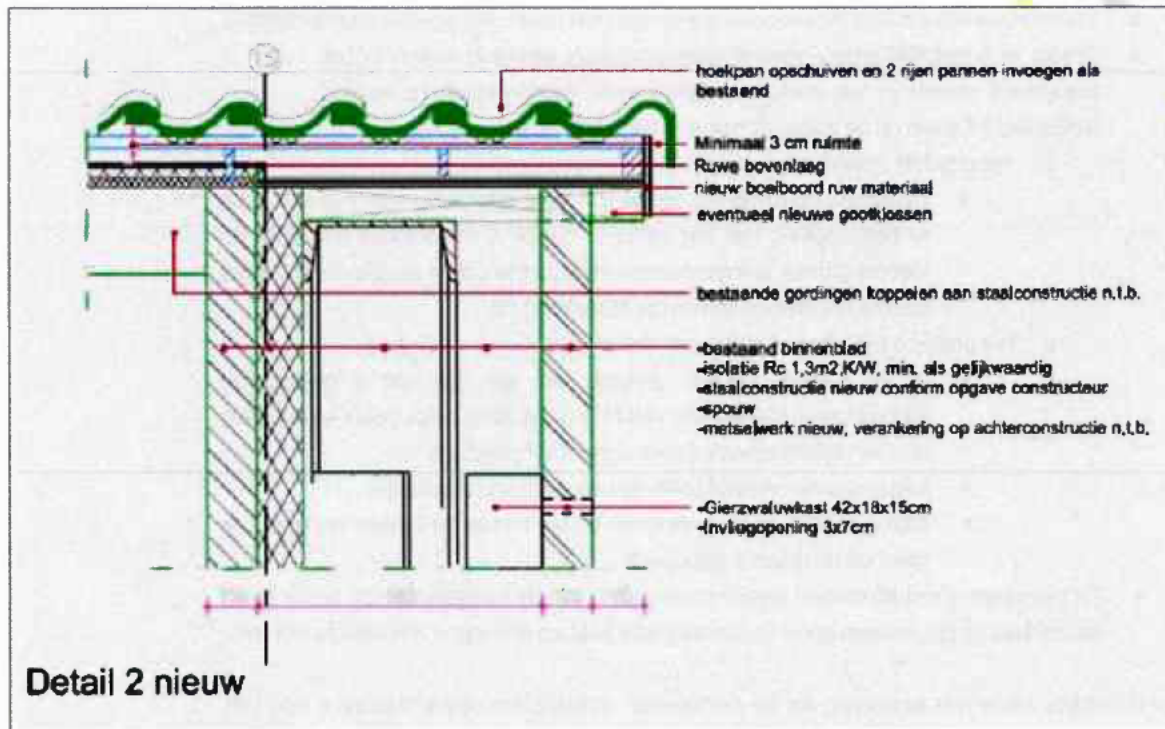
- Wij bevestigen hierbij dat het aantal tijdelijke nestplaatsen voor huismus is verhoogd naar 20 (in totaal 10 kasten met ieder 2 nestplaatsen). Een kaart met alle definitieve kastlocaties is te vinden in Figuur 1. Hierin zijn ook de definitieve locaties voor de tijdelijke kasten voor gierzwaluw vleermuizen terug te vinden.

- In de nieuwe situatie dient de bebouwing weer geschikt te zijn voor gewone dwergvleermuis
- Omdat er 6 verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis aanwezig waren in het plangebied dienen er ten minste 24 permanente voorzieningen te worden gerealiseerd. Dit kan op de volgende manieren worden gedaan:
 - o Het geschikt maken van de daken:
 - De kantpannen/nokvorst op elke komgevel dienen 3 cm uit te steken zodat er een opening van ten minste 3 cm bij 6 cm ontstaat waardoor de vleermuis (maar ook gierzwaluw) in de ruimte tussen de dakpannen en het dakvlak kan binnen komen (zie Afbeelding 18).
 - o Het plaatsen van inbouwkasten voor vleermuizen:
 - Er zal gebruik worden gemaakt van een set van 2 gekoppelde inbouwkasten VMPM1 met VMPM1u (1 set van 2 gekoppelde kasten geldt als 1 verblijfplaats) voor vleermuizen of vergelijkbaar.
 - Kasten worden verdeeld over de kopgevels van de panden.
 - Kasten worden zo hoog mogelijk, en ten minste op 3 meter hoogte in de gevel op de gevels ingebouwd.
- De permanente verblijfplaatsen dienen na afronding van de werkzaamheden te alle tijden beschikbaar te zijn, moeten een vrije aanvliegroute hebben en mogen niet verlicht worden.

Een definitieve keuze met betrekking tot de permanente mitigatie van verblijfplaatsen is nog niet gemaakt, maar bestaat uit tenminste voor elke soort uit ten minste één van de voorgestelde maatregelen (er kan ook voor een combinatie van maatregelen worden gekozen). De maatregelen worden in samenspraak tussen de opdrachtgever en de betrokken ecooloog uitgewerkt.

(bron: "Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en vleermuizen" van 22 december 2021)

Figuur 4: Impressietekening van hoe er toegang tot het dakvlak wordt gerealiseerd door middel van wijkende kantpannen. Bron: Arcadis

(bron: "Notitie reactie verzoek aanvullingen ontheffing Wet natuurbescherming" van 30 maart 2022)

Huismus / gierzwaluw / gewone dwergvleermuis

- De werkzaamheden dienen plaats te vinden in de periode 1 oktober – 15 oktober. Dit is de minst kritische periode voor zowel vogels als vleermuizen. Deze periode valt ná het broedseizoen van vogels (tot 15 augustus), ná het paarseizoen van vleermuizen (15 augustus – 15 oktober) en vóór de start van het winterseizoen van vleermuizen (start 1 november).
- Het ongeschikt maken van de bebouwing voor vogels en vleermuizen wordt gedaan door:
 - Spouwmuur. Per elk afzonderlijk geveldeel wordt ten minste 1 exclusionflap geplaatst op aanwezige ventilatievoegen of stootvoegen. Hierdoor kunnen vleermuizen de verblijfplaats wel uit, maar niet meer terug in. Openingen die de exclusionflap mogelijk niet afdekt worden dicht gemaakt met rondschuim of weringsborstels.
 - Trespaboeborden (langsgevels en kopgevels): Op de langsgevel wordt zowel aan de voorzijde van de woning als de achterzijde van de woning 1 exclusionflap geplaatst. Op de kopgevels worden in totaal 2 exclusionflaps geplaatst (1 per dakvlak). Overige spleten worden dichtgemaakt met rondschuim of weringsborstels. De verblijfplaats is hierdoor ongeschikt voor gierzwaluw en vleermuizen.
 - Kantpannen/spleet achter dakgoot: Dicht zetten met rondschuim of weringsborstels. Exclusionflaps zijn op deze locatie niet noodzakelijk omdat trespate glad is om aan te grijpen.
 - Kantpannen/spleet achter dakgoot langsijden: De spleten kunnen dicht gemaakt worden met rondschuim of weringsborstels. Omdat er trespate direct onder deze locaties zit zijn exclusionflaps niet noodzakelijk omdat trespate glad is om aan te grijpen en naar binnen te klimmen.
 - Dakpannen langsijden: De ruimte onder de dakpannen wordt dicht gezet met weringsborstels zodat huismus niet meer onder de dakpannen kan komen.
 - Overige openingen: De woningen dienen in zijn geheel worden nagekeken op overige gaten of spleten (o.a. kozijnen en rabatdelen). Deze dienen dicht gemaakt te worden gemaakt voor vleermuizen met weringsborstels of rondschuim. Een exclusionflap is in dit geval niet noodzakelijk omdat er op deze plaatsen geen verblijfplaats bekend is.
 - De kraamkast voor gewone dwergvleermuis dient te blijven hangen.
- De voorzieningen voor het ongeschikt maken worden ingezet voor ten minste 5 dagen. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn.
- Ten minste 5 dagen na het ongeschikt maken, en voor de start van de werkzaamheden vindt er een controle met behulp van batdetector plaats;
 - Wanneer er wel nog vleermuizen worden aangetroffen dient de bebouwing verder ongeschikt gemaakt te worden op aanwijzing van de begeleidende ecoloog.
 - Als vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen afwezig zijn, dan kan er gestart worden met de werkzaamheden.

(bron: "Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en vleermuizen" van 22 december 2021)